

УДК 504(477.64)

Кригульська Т.Б.¹, Луканюк П.С.²

¹ канд. іст. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»

² студ. гр. БТЕ-0614 НУ «Запорізька політехніка»

ПРОЯВИ ЕКОЛОГІЧНОЇ КРИЗИ У СУЧАСНОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ ЗАПОРІЗЬКОГО РЕГІОНУ

Серед загроз сучасного світу особливо небезпечною є екологічна криза. Глобальна економіка часто ігнорує негативні наслідки пришвидшеного техногенного розвитку на довкілля. Тому нищівний вплив діяльності людей

руйнує довкілля, порушує збалансований розвиток екосистем різного рівня, складаючи загрозу як самій природі, так і існуванню людської спільноти. Встановлено, що людство споживає природні ресурси на 50 відсотків швидше, ніж Земля може їх відтворити. Використання викопного палива для задоволення енергетичних потреб не лише виснажує природні запаси, але й призводить до масових викидів вуглекислого газу, які сприяють зміні клімату на планеті. Швидка урбанізація створює як нові можливості для людей, так і нові джерела забруднення.

Ці та інші прояви екологічної кризи суспільства стають фатальними, набуваючи незворотних масштабів. За даними Державної екологічної інспекції України, екологічні проблеми в промислових регіонах країни можуть призводити до значних економічних втрат, зокрема через необхідність ліквідації наслідків забруднення та підвищені витрати на медичне обслуговування населення [1].

Деструктивні аспекти економічної діяльності доповнюються військовими конфліктами. Це актуалізує дослідження впливів екологічної кризи на економічний розвиток як окремих регіонів, так і всієї планети загалом. Особливої уваги потребує моніторинг та аналіз екологічної ситуації на Запоріжжі, де зараз тривають військові дії широкомасштабної війни України з рф. Близько 80% території Запорізької області опинилося під окупацією російських загарбників. Запоріжжя та область є прифронтовою зоною, де активно ведуться бойові дії. Окрім традиційних екологічних проблем промислових регіонів, Запоріжжя постійно стикається з додатковими екологічними загрозами, які негативно позначаються на економічному стані регіону [2].

Застосування сучасної зброї та постійні обстріли завдають значної шкоди навколишньому середовищу, руйнують флору, винищують фауну, виводять з господарського обігу родючі ґрунти. Спостерігалися неодноразові випадки застосування хімічної зброї. Вибухи та пожежі, які спричиняють токсичні викиди в атмосферу, забруднюють водні ресурси.

У період війни почалося спалення в котельнях невідомих відходів і сміття, що призводить до появи неприємних запахів та їдкого диму. Також деякі комунальні котельні та приватні господарства намагаються перейти на тверде паливо, щепу, вугілля. Генератори, які застосовують під час відключень світла, дають електроенергію, але водночас поширюють шкідливі речовини: чадний газ, окиси азоту, тверді частинки, токсичні сполуки свинцю. Це негативно впливає на атмосферний стан регіону. Для опалення та зведення укріплень часто вирубуються зелені насадження, чим завдається непоправна шкода довкіллю. Екологи, які здійснюють моніторинг ситуації на Запоріжжі, попереджають, що масова вирубка дерев для опалення та будівництва укріплень, знищення лісосмуг в області, де тривають військові

дії, призведе до масштабної вітрової ерозії і опустелювання регіону. Все це призведе до більш посушливих, вітряних умов життя, а також до значно вищих температур влітку і значно нижчих взимку [3].

Значної шкоди екології регіону завдало обміління у нижній течії повноводного Дніпра через руйнування Каховської дамби (зникли багато видів риби, тварин, рослин, зневоднені плавні на Хортиці тощо).

Нагальною для регіону стала проблема якості та кількості питної та поливної води. Близькість до захопленої окупантами Запорізької атомної електростанції, яка знаходиться всього в 50 кілометрах від обласного центру, становить великий ризик. Загроза потенційного радіоактивного забруднення є серйозною проблемою для екологічної безпеки не тільки Запорізького регіону, але й інших територій.

Таким чином, екологічна криза в Запорізькому регіоні в умовах війни набула фатальних масштабів та потребує всебічного дослідження та негайного комплексного вирішення на загальнодержавному рівні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1.Державна екологічна інспекція України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.dei.gov.ua>. (дата звернення: 16.01.2025).- Назва з екрана.

2.Вплив військових конфліктів на навколишнє середовище [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.unian.ua> (дата звернення: 26.12.2024). – Назва з екрана.

3.Екологічна безпека запоріжців під час війни: вижити та перемогти – справа кожного. [Електронний ресурс] // Запорізька Січ. - Режим доступу: <https://sich.zp.ua/strong-ekolohichna-bezpeka-zaporizhtsiv-pid-chas-vijny-vyzhyty-ta-peremohty-sprava-kozhnoho-strong> (дата звернення: 16.01.2025). – Назва з екрана.